

adstructie van dit gevoelen wijzen we op het navolgende:

1e. De openbare grove zonden, waaraan de synode-Berkouwer en -Duursema zich hebben schuldig gemaakt, ontlaan ons niet van de roeping, waar mogelijk, te getuigen voor het recht en de waarheid Gods ook tegenover haar opvolgster, en tegenover wie zich door haar laten gezeggen. Tot hen allen laten wij terecht de opwekking tot betoon van gehoorzaamheid in vrijmaking uitgaan. Ook al zijn zij niet te verontschuldigen, indien zij van hetgeen „ons scheidt“ geen zuivere voorstelling hebben, toch mogen wij niet vergeten, dat hun terzake van het verwerven der in dezen noodige kennis velerlei hinder geschiedt. Ook nog door het feit der uitnoodiging, zóóals ze is. Een bloot negatief antwoord op het verzoek der synode-Duursema zou hen prijsgeven aan verdere hinder, welks veroorzakers niet zouden schromen, een tenslotte enkel negatief antwoord anders uit te leggen, dan onze verantwoording zelve het zou verlangen.

2e. Ook tegenover onze eigen kerken en leden hebben wij in dezen een roeping. Reeds wezen we op de dubbele opdracht, die de synode-Duursema aan haar deputaten-voor-samenspreking gaf; niet alleen met eventueel door onze synode te benoemen deputaten, doch ook met synodocratische kerkeraden zullen zij hebben te handelen, met effect op onze eigen leden. Wij mogen de kans, die ons misschien geboden wordt, om tegenover deze kwade beïnvloeding, die de daad der gehoorzaamheid hetzij achteraf in twijfel zou kunnen doen trekken, hetzij uitstellen en anderszins tegenstaan, iets goeds te plaatsen, niet onbenut laten.

3e. Hetzelfde geldt ten aanzien van de buitenlandse kerken. Ze hebben te weten, dat en waarom wij praetendeeren de aloude Gereformeerde Kerken te zijn, ook al blijkt het, dat zij, zonder ons te hooren, een „synode“ gaan beleggen met wie aan karakter en grondslag en samenlevingsaccorder of -regel van De Gereformeerde Kerken in Nederland ontrouw geworden zijn. Zouden we haar in een eventueel schriftelijk onderhouden contact met de deputaten der synode-Duursema laten medeleven, dan wordt tegelijk voldaan aan den toch reeds onder ons erkenden plicht, tegenover de buitenlandse kerken uitspreken te zetten, welke oorzaken en redenen er zijn voor de voortzetting van het leven der Gereformeerde Kerken op den onveranderden grondslag, en op welke wijze het óók met haar verbroken contact (verbroken, blijkens haar in synode samenkomen met wie de accorderen schonden) kan worden hersteld.

4e. In de vergaderingen van de rapporterende commissie is breed gesproken over de opgeworpen vraag, of 't welk zin heeft, op eenigerlei wijze alsnog contact te onderhouden met wie ons de ambtelijke eere roofden. Met name de in ons vorig nummer vermelde brief van den kerkeraad van Breda gaf tot zulke bespreking aanleiding. Gezegde kerkeraad blijkt daarin van oordeel, dat een kerkelijke samenspreking tot herstel der eenheid, als werd gevraagd, in dit geval niet kan en mag plaats hebben; en laat ons omtrent de draagwijdte dezer afwijzing niet in het onzekere, als hij herinnert aan het Schriftwoord: „verwerp een ketteren mensch na de eerste en tweede vermaning“ (Titus 3:1, 11), en: „Wat mededeel heeft de gerechtigheid met de ongerechtigheid?“ (2 Cor. 6:14-18).

De rapporterende commissie meende, dat in Titus 3 gezien wordt op dwalingen en beroeringen in de gemeente; zij daarentegen opperde het denkbeeld van een mogelijk ook terechtwijzend woord tot wie thans „buiten“ zijn gaan staan. En in 2 Cor. 6 wordt de kerk vermaand, een geloovige niet te plaatsen onder één juk met een ongeloovige, zóóals onder Israël het verboden was, een os en een ezel samen voor éénzelfde ploeg te spannen. Maar indien een correspondentie geopend wordt, die het recht des Heeren trouw bedient, is hiervan geen sprake, en kan gehoopt worden op deze vrucht, dat geloovigen, die nu nog eenzelfde ploeg trekken met wie ons uitwerpen, ophouden met dit door Paulus veroordeeld bedrijf. Het is maar de vraag, wát eventueel onzerzijds in een schriftelijke ontmoeting of anderszins gezegd zou worden tot de deputaten der synode-Duursema. En, wordt in denzelfden brief uit Breda herinnerd aan het Schriftwoord, dat ons verbiedt, het heilige te werpen voor de honden, dan geldt in het algemeen — ongeacht de parallel die hier getrokken wordt — dat daarnaast een evangelisch bericht staat inzake de „kruimkens“ die den honden toevallen; en blijft overigens met Calvijn's opmerking te rekenen, die van oordeel is, dat onder „honden“ verstaan moet worden diegenen die voor geen enkele medelijding toegankelijk zijn. En wie zal dit tevoren bepalen, zóólang niet definitief gebleken is, dat zulk een toestand, generaal gesproken, aanwezig is?

5e. Juist deze laatste vraag was het, die de rapporterende commissie noopte tot de opmerking, dat wij ons geheel en al hebben los te maken van alle speculatie over mogelijkheid dan wel onmogelijkheid van aan een ontmoeting met wie ons uitwerpen verbonden zegen. Deze dingen liggen in Gods hand. Voor ons zelf is het niet zonder betekenis, dat de apostel Paulus „grootte droefheid“ had vanwege zijn broeders, zijn verwanten naar het vleesch, die eens met hem tot denzelfden bondskring behoorden hadden, maar opgehouden hadden, zijn geestelijke broeders te zijn (Rom. 9:2, 3); doch dat diezelfde apostel, die niet schroomt in bepaalde polemische relatie, ter zake van de door Joden en Joodisten betwiste vrijheid, dan wel gebondenheid der kerk, van „honden“ en van „versnijding“ te spreken, (Filipp. 3:2), toch er naar jaagt, sommigen uit zijn ontrouwe broeders tot jaloersheid te verwekken (Rom. 11:14). Dat Christus ons een geopende deur hier gegeven HEEFT, zóóals eens aan de kerk van Philadelphia (Openb. 3:8) staat voor ons in geen deele vast. Wel staat vast, dat de gemeente die „geopende deur“ te gebruiken had om het Woord Gods doortocht te verleen ook tot tegenstanders, van wie er overweldigd zouden worden. Ook, dat om zulk een geopende deur gebeden worden moet, Col. 4:3. Bij zulk een gebed heeft zich dan de daad te voegen.

Al wat zooveen werd opgemerkt, leidde bedoelde commissie tot het advies, dat in positieven zin zou worden gereageerd op het verzoek der synode-Duursema.

Toen restte haar nog de vraag, op welke wijze zulke positieve reactie mogelijk zou zijn, met vermijding van de tevoren aangewezen gevaren die we zouden belopen ingeval van critiekloze aanvaarding der idee eener samenspreking. Dienaangaande viel h.i. dit te zeggen:

A. Toezending van een copie van het inzake de onderhavige materie uitgebrachte rapport zou aan de deputaten der synode-Duursema moeten duidelijk maken, welke onoverkomelijke bezwaren er dezerzijds bestaan tegen inwilliging van hun verzoek op de door hun synode zelf daarvoor aangegeven wijze. Daarnaast zou onzerzijds in terugslag op wat van gindsche zijde werd gevraagd, bericht kunnen worden, dat onze synode herleid gebleken is, deputaten aan te wijzen, die gemachtigd zijn met de andere contact te openen naar onzerzijds aangegeven schema, voor wat wijze en thema der ontmoeting betreft.

B. Wat de wijze aangaat, zal de gedachtenwisseling voorshands alleen schriftelijk en publiek mogen geschieden. Zóó alleen kan — aldus de commissie — tegenover de geloovigen binnen en buiten onze kerken, en tegenover de tot medeleven en gebed, mede ter voorbereiding eventueel van een volgende synode, geroepen kerken, de hierboven omschreven roeping worden opgevolgd, en zullen de aangewezen gevaren worden bezworen. Zoo ook zal, zoover het aan ons ligt, aan de mandaten der gindsche deputaten alle onschuld worden ontnomen. Teneinde het meeleven der kerken, dat toch al zoo hard noodig is, zooveel mogelijk te bevorderen, worde — aldus het rapport — als voorwaarde gesteld, dat de te voeren correspondentie beiderzijds in haar geheel worde gepubliceerd in de kerkelijke pers, en in de kerkelijke archieven, met name ook der respectieve synodes, worde gedeponeerd. Tevens, dat aan de buitenlandse kerken telkens een afschrift worde toegezonden.

C. Wat betreft het thema worde — aldus wederom het rapport — vastgesteld, dat dit in eerste instantie zal zijn datgene, wat ons werkelijk scheidt. Onzerzijds worde aanstonds een getuigenis gepubliceerd, dat in de kardinale vraagpunten de lijnen trekt zóó, als ze ons recht denken te zijn.

D. Reeds ettelijke malen heeft de synode-Berkouwer, alsmede de synode-Duursema, door voortdurend de aandacht te spannen op toekomstige mogelijkheden van revisie, en dat in aangelegenheden, die ze aanvankelijk in verbijsterend snel tempo had afgehandeld, en waarvan ze verklaard had, dat de zaken „nu wel haar beslag gekregen hadden“, de bezwaarden van vrijmaking afgehouden. Misschien is zelfs daarna, voor wat de synode-Duursema betreft, de aan-de-orde-stelling eener samenspreking factisch wel één der kraachtigste remmen voor het werk der vrijmaking. Met dit feit zal gerekend moeten worden; wij mogen onzerzijds niet mede oorzaak er van worden, dat velen nog langer leven in zonde; dat zij almaar uitstellen de hoognoodige daad van herstel der gebroken gemeenschap met de kerk van Bergschenhoek, en met de uitgeworpen ambtsdragers; dat ze maar niet komen tot afwerping van een hiërarchisch juk, dat ons ten eenenmale gehaat en gevloekt moest zijn; en dat ze blijven participeren aan roepende zonden in verkrachting der K.O., en dat ze trouwbreuk plegen, daarin, dat zij besluiten wél uitvoeren, waarvan bewezen is dat ze strijden tegen Schrift en Kerkenordening; de verbondsafsprake der in verband getreden kerken immers luidde, dat men zulke besluiten niet zou uitvoeren.

Teneinde in dit opzicht waakzaamheid te betoonen, zou het naar het oordeel der rapporterende commissie aanbeveling verdienen, indien het hierboven bedoelde getuigenis werd opgesteld door de aan te wijzen deputaten in samenwerking met de tot dit doel gedeputeerde leden van het thans zittende moderamen, en zich in inhoud en opzet bewust richtte tot de bezwaarden, die niet komen tot vrijmaking, welke toch de kortste weg is tot genezing van wat ginds krank is in den wortel.

Overige wenschen in dezen gaf de commissie wel aan in de voor te stellen conclusies; zij spreken voor zichzelf en behoeven hier niet afzonderlijk te worden besproken.

In antwoord op de in den aanvang vermelde missives zou de synode naar het oordeel der commissie aan adressanten een afschrift van dit rapport kunnen doen toekomen; zij vinden daarin dan de gronden aangegeven, waarom, en in hoeverre, op hun verlangens al of niet wordt ingegaan.

Hiermee besluiten we ons verhaal. Welke conclusies aangenomen zijn, vinden de lezers wel afzonderlijk vermeld.

Algemeene instemming inzake de kwestie der samenspreking.

De zwarte Donderdag van 1936 is door een witten Donderdag van 1946 in beginsel overwonnen, althans voor wat ons betreft. Op dien eersten Donderdag begon in Amsterdam de eerste aanval dergenen, die een bepaalde theologische richting, die zij met argumenten niet op zij konden dringen, gingen bestoken via de altijd zich aan gemeedelijkheden gauw prijsgevende kerk. En op den tweeden — verleden week — was er een generale synode, die na rijpe en mooie bespreking van een rapport, namens Commissie II door ondergeteekende uitgebracht, met algemeene stemmen aannam de conclusies, die onze lezers elders in ons blad aantreffen en welke synode daarmee aan de synodocraten de gelegenheid bood, nu eindelijk ten overstaan van die door hen er in betrokken kerken ter zake te komen. We hebben over de onderhavige kwestie zelf reeds een en ander opgemerkt, in hoofdzak ontleend aan het ter synode uitgebrachte rapport en kunnen ons dus onthouden van verdere beschouwingen.

K. S.

RECTIFICATIE.

In onze adreslijst van kandidaten, vorige week opgenomen onder Kerkelijk leven, is het adres te Kampen en het vacatie-adres van den heer K. Brünig beide gelijk, n.l. Oudestraat 173 (Groninger Toren), Kampen.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

HET WIL NOG NIET RECHT.

Toen ik vroeger, voor den oorlog en dus ook voor de vrijmaking in de Reformatie schreef, had ik nooit gebrek aan onderwerpen. Uit den lezerskring stroomden mij toen de vragen toe, waarop men graag een antwoord had.

De reformatische strijd, dien wij toen streden richtte zich niet het minst op de praktijk van het geloofsleven. De meer theologisch-theoretische vragen lagen daaraan wel ten grondslag, maar deze werden heel sterk gezien uit het gezichtspunt van de betekenis, die zij hadden voor het leven bij en uit het Woord.

In den tijd, waarin de strijd zich tenslotte toespitste in een kerkelijk geding, is dat anders geworden. Toen werd het meer een zuiver dogmatische en kerkrechtelijke worsteling.

Dat was goed en noodig. Op dat terrein moest de strijd worden beslecht.

Maar zoo mag het niet blijven.

Wij moeten beleven, wat wij belijden; anders krijgen wij dit, dat bij een zuiver, d.w.z. schriftuurlijk belijden, het leven gaat laboreeren aan kwalen, die in flagranten strijd zijn met dat belijden.

Dan krijgen wij dit, dat bij een klaar inzicht in wat de Schrift zegt van Verbond en Sacrament, ons leven toch door het Verbond niet wordt beheerscht en de Sacramenten voor onze levenspraktijk weinig of niets gaan beteekenen.

Ik denk, als ik dit schrijf aan: de zekerheid des geloofs, heiligmaking, hemelsgezindheid, het dienen van God in heel zijn leven, ook in zijn dagelijkschen arbeid. Wat kreeg ik vroeger over deze onderwerpen veel vragen.

Dat is nu nog niet weer zoo.

De vragen, die mij nu bereiken gaan vrijwel uitsluitend over de vrijmaking en wat daarmee onmiddellijk in verband staat.

Nog es
Van h.
Reforma
op die a
Missch
die richt
te schrijv

Wie in
Kerken h
men mij
beproevi

Prof.
gewezen
Februari
over: „V

Hij spe
als Prof.
Men st

Dijk leer
is, hij zie
dan is h
zeggen: „

ling en d
Inders
zware kel

Dan zo
Schrift.

Alle Jo
leert duid
Johanni

dat zij, a
deren, zij
zich bek

wat men
een kette
leerd of

Ook ko
wel weten
Broeder

„Synode v
Hij is li
geschillen

Daar is
En, zóóals
drukkelijk

sterker di
geloof.

Dat kan
ten. Daar
men, wat

van die w
De fout,
heeft zijn

neer komt,
bond zijn.

Op dit
in het Ve

er nu zoo
der gemees

uit de con
maakt u n

Natuurlij
men mij g

Ik durf
dit onrech

Ik geloof
het zoo is.

Maar da
wat men l

dat men h
traagheid.

hoe weinig
had het zi

dwanleer
kig aan va

rustig en
geven wa

werd.
Dat is h

te beschul
schuld op :

Wij wille
één te zett

wille van h
zelf willen
van wat vr

aangevoerd
God de I
de geloovig
Zoo leert
Van Syn
de voeten
geen Schrift
is daarin z
het verhaal,

leid te betoo-
pporteerende
ien het hier-
steld door de
king met de
et thans zit-
en opzet be-
et komen tot
eg is tot ge-
a wortel.
ommissie wel
; zij spreken
zonderlijk te

Nog eens zeg ik: „dat mag zoo niet blijven”.
Van harte hoop ik, dat de belangstelling van de
Reformatielezers zich ook weer zal gaan richten
op die andere dingen.
Misschien is het goed, dat ik, om een stoot in
die richting te geven, maar eens begin met iets
te schrijven over:

De opwekking tot zelfbeproeving in de prediking, I.

Wie in den strijd, die in de laatste jaren onze
Kerken heeft beroerd, heeft meegedeeld, weet, dat
men mij dikwijls heeft verweten, dat ik van zelf-
beproeving niet zou willen weten.

Prof. den Hartogh heeft nogal in die richting
gewezen. Dr Kraan van Vlaardingen heeft in
Februari van dit jaar in zijn Kerkbode geschreven
over: „Valsche gerustheid”.

Hij speelt in die artikelen op hetzelfde klavier
als Prof. den Hartogh.

Men stelt het dan ongeveer aldus voor: „Da-van
Dijk leert, dat, als iemand maar in het Verbond
is, hij zich over niets meer zorg behoeft te maken;
dan is het in orde”. Dan mag hij tegen zichzelf
zeggen: „wees maar niet bang, gij zijt een bonde-
ling en dus gaat gij naar den hemel”.

Inderdaad, als ik zoo leerde, dan was ik wel een
zware ketter.

Dan zou ik immers lijnrecht ingaan tegen de
Schrift.

Alle Joden waren bondelingen; maar de Schrift
leert duidelijk, dat zij niet allen zijn zalig geworden.

Johannes de Dooper heeft hun wel klaar gezegd,
dat zij, al waren zij duizendmaal Abrahams kin-
deren, zij evenwel verloren zouden gaan, tenzij zij
zich bekeerden. Inderdaad, als ik dat leerde,
wat men mij in de schoenen schuift, dan was ik
een ketter. Maar nooit heb ik iets dergelijks ge-
leerd of er ook maar aan gedacht dat te doen.

Ook kon men dat in den kring der synodocraten
wel weten.

Broeder Scholtens van Groningen was lid van de
Synode van 1936.

Hij is lid geweest van de commissie, die de leer-
geschillen behandelde.

Daar is ook mijn standpunt ter sprake gekomen.
En, zoals hijzelf mij vertelde, daar heeft hij uit-
drukkelijk en herhaaldelijk getuigd, dat niemand
sterker dan ik stelde den eisch van persoonlijk
geloof.

Dat kan men weten, ook uit mijn eigen geschrif-
ten. Daarom is het zoo bitter onrechtvaardig, dat
men, wat ik verder schrijf, niet leest in het licht
van die wetenschap.

De fout, die men altijd weer maakt is deze. Men
heeft zijn eigen verbondsbeschouwing, die hierop
neer komt, dat alleen de uitverkorenen in het Ver-
bond zijn.

Op dit standpunt is het dus zóó, dat ieder, die
in het Verbond is, ook zalig wordt. Wanneer ik
er nu zoo sterken nadruk op leg, dat alle kinderen
der gemeente bondelingen zijn, dan trekt men daar-
uit de conclusie, dat ik zeg: „gij wordt allen zalig,
maakt u maar niet ongerust”.

Natuurlijk is dat een valsche conclusie, waardoor
men mij grootelijks onrecht doet.

Ik durf niet beweren, dat men willens en wetens
dit onrecht begaat.

Ik geloof wel, dat men werkelijk meent, dat
het zoo is.

Maar daarom is het toch nog wel grove zonde,
wat men hiermee doet. Men kon beter weten. En
dat men het niet beter weet is vrucht van onwil en
traagheid. Telkens weer heeft het mij getroffen
hoe weinig men begreep, wat wij bedoelden. Men
had het zich eenmaal in 't hoofd gezet, dat wij
dwaalleer verkondigden. Daar hield men hardnekkig
aan vast en gaf zich de moeite niet, nu eens
rustig en onbevengden zich er rekenschap van te
geven wat dan toch door ons gezegd en bedoeld
werd.

Dat is heel erg en daarmee heeft men, door ons
te beschuldigen en te veroordeelen, wel een zware
schuld op zich geladen.

Wij willen dan nu nog eens trachten helder uit-
te zetten hoe wij de dingen zien. Vooral ter
wille van hen, die misschien toch, meer dan zij zich
zelf willen bekennen, onder den indruk zijn geraakt,
van wat van de overzijde telkens tegen ons wordt
aangevoerd.

God de Heere heeft Zijn Verbond opgericht met
de geloovigen en hun zaad.

Zoo leert de Schrift het duidelijk.

Van Synodale zijde wordt ons telkens weer voor
de voeten geworpen, dat wij voor ons standpunt
geen Schriftbewijs aanvoeren. Dr Polman vooral
is daarin zeer sterk. Hij trekt het land door met
het verhaal, dat ik indertijd, bij een samenspreking,

die hij, namens de Synode met mij had, op zijn
vraag naar Schriftbewijs, geen antwoord zou heb-
ben kunnen geven.

Dat is waarlijk geen fraai doen van Dr Polman.

In de eerste plaats was dat een gesprek in be-
sloten kring, waarvan Dr Polman rapport had uit
te brengen op de Synode, maar waarvan hij zeker
geen verslag mocht doen op publieke vergaderingen.

Wie gaf hem daartoe het recht?

De Synode van Utrecht was erg kwaad als
iemand iets vertelde uit een comité-zitting van de
Synode.

Maar is het dan wel geoorloofd uit zulk een,
uiteraard geheime samenspreking te klappen en
dat nog wel in openbare samenkomsten?

In de tweede plaats, stel dat het waar was, wat
Dr Polman zegt, wat betekent dat dan nog?

Al zou ik geen enkel Schriftbewijs hebben kunnen
aanvoeren, uit den kring der bezwaarden is toch
zeker telkens weer Schriftbewijs aangevoerd? Denkt
alleen maar aan de geschriften van Prof. Greij-
danus.

In de derde plaats; ik geloof ook niets van wat
Dr Polman zegt. Ik heb van dat gesprek helaas
geen aantekening gemaakt. Maar het zou toch
al heel vreemd zijn, dat ik, terwijl ik altijd en overal
Schriftbewijs aanvoer, het juist toen niet zou heb-
ben gekund. Waarschijnlijk heeft Dr Polman mijn
Schriftbewijs niet voldoende geacht; dat zou geen
wonder zijn, want de Synode liet zich nooit over-
tuigen. Maar daarmee is niet gezegd, dat het geen
bewijs was.

Met Dr Polman heb ik te dezen opzichte maar
één ding meer van doen en dat is dit:

„Hij moet precies de vraag geven, die hij heeft
gesteld en waarop ik het antwoord zou zijn schul-
dig gebleven. Doet hij dat niet, dan verklaar ik
hem openlijk een leugenaar te zijn.

Een volgende maal dan het Schriftbewijs.

D. v. D.

„Opdat de gescheiden kerken elkaars
harteklop weer kunnen verstaan”.

Onder dezen titel plaatst de „Nieuwe Prov. Gron-
inger Crt.” indrukken van de Generale Synode te
Groningen, inzake de debatten over de samenspre-
king met de synodocratische kerken en besluit:

Prof. Schilder onderstreepte nogmaals zijn meening dat,
waar God het verzoek uit Utrecht op onze weg plaatste,
wij niet mogen volstaan met te zwijgen. De afwijzing is
niet voldoende. Hoewel diep gewond, mogen we niet de
hoosheid doen zegenvieren.

Of wij ons wegwerpen? Neen. Wij staan nu voor een
dubbele verzoeking: verkeerd praten en niet praten. God
beware ons voor beide.

Professor Schilder las nu de conclusies achtereenvolgens
voor, waarna de praeses het rapport in stemming bracht.
Het werd met algemeene stemmen aangenomen. De praeses
gewaagde ontroerd van de genade, door God betoond in
het schenken van deze vergadering, en sprak de hoop uit,
dat de gevallen besluit moge leiden tot bekeering en open-
ing des harten, opdat de gescheiden kerken elkaars harte-
klop weer kunnen verstaan. Het woord van Tazelaar:
„Gij blijft mij onvergetelijk”, dat Prof. Schilder aanhaalde,
is inderdaad nog steeds van toepassing.

A. I.

Nog eens: kerkelijk en wereldlijk recht.

De E. Th. v. d. Born laat het volgende in „Ons
Kerkblad” (provincie Utrecht) lezen:

Het is niet moeilijk om aan te toonen, dat tegen 1946
alle bezwaren wederkeren, en nog enkele andere bezwaren
er nog bijkomen. Dat is in onze pers reeds geschied.

Maar deze nieuwe verklaring moet eenvoudig het kerk-
lijk verleden van 1942—1946 afsluiten.

En 1946 moet vrij blijven van critiek.

Maar gesteld eens, dat wij nooit geleerd hebben dat alle
kinderen wedergeboren zijn, en ook nimmer geleerd heb-
ben een z.g.n. uitwendige verbondsbeschouwing, wat dan?

Tegen wie keert de Synode zich dan?

Waarom zijn wij dan uitgeworpen?

Het is zoo volkomen waar, wat de Vonk geschreven
heeft, dat wij veroordeeld zijn zonder het geven van ci-
taten uit werken der dwalenden.

De Vijf Artikelen tegen de Remonstranten zijn een aan-
klacht tegen 1942 en 1946. Onze Vaders gaven bewijzen.
Iedereen kon ze lezen en toetsen. Maar de Synode geeft
geen bewijzen en bewijspiaatsen.

Wij zijn veroordeeld bij decreet.

Gemeente, de Synode zegt het, en dus is het zoo.

Vertrouw ons nu maar, het zijn ketteren.

De wereldsche rechter veroordeelt niemand bij decreet,
maar geeft bewijzen van schuld.

Maar de kerk des Heeren zinkt hier onder den wereld-
schen rechter weg.

Ik hoop, dat allen wakker worden, en eindelijk eens om
bewijzen gaan vragen.

Tot zoover de v. d. Born.

Maar het vragen van bewijzen zal wel uitblijven.
Men is het station al voorbij.

VERSLAG DER GENERALE SYNODE VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDER- LAND (ONDERH. ART. 31 K.O.) TE GRONINGEN, IV.

Na Dinsdag den geheelen dag in commissies ver-
gaderd te hebben, werd Woensdag 22 Mei een korte
openbare vergadering gehouden, waarin besloten
werd de zaak der eenheid den volgende dag in open-
bare zitting te behandelen. De „Church of Scot-
land” had een schrijven gezonden, waarin met leed-
wezen kennis gegeven wordt dat om praktische
redenen aan het voornemen om een afgevaardigde
te zenden geen gevolg kan worden gegeven.

In de zitting van Donderdag wordt eerst voor-
lezing gedaan van een brief van ouderling A. Schil-
der, waarin deze bericht geeft van verhinderd en
toezending verzoekt van alle concept-rapporten.

Bij appèl-nominaal blijkt ouderling Schilder ver-
vangen door zijn secundus ouderling P. Groen van
Rotterdam.

Op voorstel van het Moderamen wordt vervol-
gens een regeling getroffen omtrent de evenredige
verdeling van de reiskosten van de afgevaardig-
den. Het ressort Groningen-Friesland zal 30 % van
de kosten dragen, Drenthe 7½ %, Overijssel-Gelder-
land 22½ %, Noord-Holland 7½ %, Zuid-Holland
15 % en Zeeland, N. Brabant en Limburg 5 %.

Dan is het woord aan Prof. Dr K. Schilder als
rapporteur van Commissie II. Het rapport, waar-
van de voorlezing meer dan twee uren vordert,
bestaat uit twee deelen. Het eerste deel gaat uit-
voerig in op het verzoek dat van de zijde der ker-
ken, die zich ook na 1944 blijven aandienen als „De
Gereformeerde Kerken van Nederland” tot deze syn-
ode is gericht om tot herstel der kerkelijke een-
heid samen te spreken. Het betoogt dat een naïef
aanvaarden van de uitnoodiging — gezien den tekst
van het daarachter liggende besluit — ongeoorloofd,
onschiftuurlijk, schadelijk en zinloos zou zijn. De
synode kan geen genoegen nemen met een gedach-
tenwisseling, die zich beperkt tot enkele leerpunten
en die de eigenlijke oorzaken der scheuring ver-
mijdt en miskent.

In het tweede deel wordt aangetoond dat de ge-
dragenen der synode-Berkouwer en de synode-
Duursema „ons niet ontslaan van de roeping, waar
mogelijk te getuigen voor het recht en de waarheid
Gods, ook tegenover haar opvolgster en tegenover
wie zich door haar laten gezeggen”, evenals tegen-
over de buitenlandsche kerken en onze eigen kerken
en leden.

Tegenover hen die meenen dat een samenspreking
tot herstel der eenheid in de gegeven situatie in
strijd is met den eisch der Schrift, wijst het rapport
op de houding van den Apostel Paulus, die groote
droefheid had vanwege zijn broeders, zijn verwan-
ten naar het vleesch, die eens met hem tot denzelf-
den bondskring behoord hadden, maar die onge-
houden hadden zijn geestelijke broeders te zijn. Al
ontziet de Apostel zich niet van „honden” en van
„versnijding” te spreken, toch laat hij er naar zijn
ontrouwe broeders tot jaloeschheid te verwekken.
Indien wij God bidden om een gezoende deur, dan
dient zich bij zulk een gebed ook de daad te voegen.

Dit brengt de commissie tot het advies dat in
positieve zin worde gereageerd op het verzoek der
„synode-Duursema”. Nadat tenslotte in het rapport
nog gesproken wordt over de wijze, waaraan zulke
positieve reactie moreel zal zijn en gewezen is op
de noodzakelijkheid dat het thema van de gedach-
tenwisseling in eerster instantie zijn moet datgene
wat ons werkelijk scheidt, komt het rapport tot de
volgende conclusie:

CONCLUSIES INZAKE KWESTIE SAMENSPREKING.

De Generale Synode van de Gereformeerde Ker-
ken in Nederland, vergaderd te Groningen anno
Domini 1946.

kennis genomen hebbende,

1e. van de mededeeling, haar gedaan namens de
te Utrecht in 1946 bijeen gekomen zich noemende
„Generale Synode van de Gereformeerde Kerken
in Nederland”, dat laatstgenoemde deputaten be-
noemde met opdracht, „contact” óók met onze
kerken „te zoeken”, teneinde met eventueel onzer-
zijds te benoemen deputaten „samen te spreken”,
„om gezamenlijk voorstellen te ontwerpen, welke
leiden tot overeenstemming inzake leerpunten”, die